

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen om ett förslag till
ändring av Europaparlamentets och rådets förordning
samt ett förslag till ändring av rådets förordning (OLAF-
förordningarna)**

I enlighet med 96 § 2 mom. grundlagen
översänds till riksdagen Europeiska gemen-
skapernas kommissions förslag av den 10
februari 2004 till Europaparlamentets och rå-
dets förordning om ändring av förordning
(EG) nr 1073/1999 om utredningar som ut-

förs av Europeiska byrån för bedrägeribe-
kämpning (OLAF) samt till rådets förordning
om ändring av förordning (Euratom) nr
1074/1999 om utredningar som utförs av Eu-
ropeiska byrån för bedrägeribekämpning
(OLAF) samt en promemoria om förslagen.

Helsingfors den 13 maj 2004

Finansminister *Antti Kalliomäki*

Controller vid statsrådet *Tuomas Pöysti*

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSIONS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EG) NR 1073/1999 OM UTREDNINGAR SOM UTFÖRS AV EUROPEISKA BYRÅN FÖR BEDRÄGERIBEKÄMPNING (OLAF)

SAMT

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSIONS FÖRSLAG TILL RÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EURATOM) NR 1074/1999 OM UTREDNINGAR SOM UTFÖRS AV EUROPEISKA BYRÅN FÖR BEDRÄGERIBEKÄMPNING (OLAF)

1. Förslagets bakgrund

Europeiska gemenskapernas kommission gav den 10 februari 2004 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1073/1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) (KOM (2004) 103 slutlig), nedan OLAF-förordningen (EG), samt förslag till rådets förordning om ändring av förordning (Euratom) nr 1074/1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) (KOM (2004) 104 slutlig), nedan OLAF-förordningen (Euratom).

Ovan nämnda förordningar, som har utfärdats 1999, innehåller bestämmelser om administrativa utredningar som utförs av OLAF i syfte att effektivisera bekämpningen av bedrägerier, korruption och annan verksamhet som skadar Europeiska gemenskapens ekonomiska intressen. Utredningarna kan vara externa, dvs. genomföras i medlemsstaterna eller tredjeländer, eller interna, dvs. genomföras inom institutionerna eller organen. Förordningarna innehåller bestämmelser om hur utredningarna skall inledas och genomföras, om utredningsrapporter och vidare åtgärder samt om skyldigheten att lämna uppgifter till byrån, om informationens konfidentialitet och datasäkerhet liksom om de uppgifter som byrån sänder ut. Förordningarna innehåller också bestämmelser om OLAF:s övervak-

ningskommitté och direktör.

OLAF-förordningen (EG) och OLAF-förordningen (Euratom) är likadana till sitt innehåll. Förordningarna är två eftersom deras rättsliga grund är olika.

2. Förslagets mål

Kommissionen godkände i april 2003 den första utvärderingsrapporten gällande OLAF:s verksamhet, vilken även innehöll rekommendationer för hur byråns verksamhet skall effektiviseras. Kommissionen anser att den senaste tidens utveckling, och i synnerhet erfarenheter från fallet Eurostat, har fört fram brister. För att avhjälpa dessa brister har kommissionen utarbetat de OLAF-förordningar som nu är under behandling.

Enligt kommissionen är OLAF-förordningarnas huvudsakliga mål att stärka OLAF:s operativa effektivitet, förbättra informationsflödet mellan OLAF och Europeiska unionens institutioner och organ, till fullo säkerställa berörda enskilda personers rättigheter, täppa till ett antal luckor som äventyrar effektiviteten i OLAF:s utredningar och att förbättra den roll som spelas av byråns övervakningskommitté.

3. Förslagets huvudsakliga innehåll

De avsedda ändringarna i OLAF-förord-

ningarna hänför sig i huvudsak till externa utredningar (artikel 3), inledande av utredningar (artikel 5), genomförandet av utredningar (artikel 6), de nya bestämmelserna om procedurgarantier (ny artikel 7 a) och information om nedläggning av undersökningen utan vidare åtgärder (ny artikel 7 b), utredningsrapporten och uppföljning (artikel 9), uppgifter som byrån överlämnar (artikel 10) och övervakningskommittén (artikel 11). Ändringar föreslås också i vissa andra artiklar.

I förordningarna föreslås att OLAF skall ha primär befogenhet att bedriva interna utredningar. Så länge OLAF bedriver en utredning i den mening som avses i förordningen skall institutionerna och organen, på grundval av sitt administrativa oberoende, inte inleda någon utredning som gäller samma omständigheter (artikel 1 (3)). När en institution eller ett organ planerar att inleda en egen utredning skall de göra en förfrågan hos OLAF om de aktuella omständigheterna redan är föremål för en intern utredning.

Artikel 3. Det föreslås att artikeln preciseras genom en ny bestämmelse enligt vilken OLAF, för att slå fast att det förekommit bedrägeri, korruption eller någon annan olaglig verksamhet i samband med ett kontrakt om EG-finansiering eller finansiering som förvaltas av gemenskaperna, kan inleda en utredning i enlighet med förordning nr 2185/96 (Euratom, EG) hos en ekonomisk aktör som berörs av sådan finansiering. I artikeln föreslås nya bestämmelser om byråns rätt att få uppgifter från institutioner och organ samt om byråns rätt att meddela uppgifter som den förfogar över till medlemsstaternas myndigheter liksom även om att medlemsstaternas myndigheter skall informera om resultat som uppnåtts som en följd av denna information. Om OLAF förfogar över uppgifter som tyder på bedrägeri eller varje annan form av olaglig verksamhet kan direktören för byrån informera behöriga myndigheter i medlemsstaterna om detta och dessa kan inleda utredningar i överensstämmelse med tillämplig nationell lagstiftning, varvid OLAF:s anställda kan medverka.

Artikel 5. Det föreslås att artikeln preciseras så, att byrån kan inleda en utredning när det föreligger tillräckligt allvarliga misstan-

kar som tyder på bedrägeri eller korruption eller andra olagliga handlingar. Likaså föreslås att noggrannare bestämmelser fogas till artikeln om hur byrån skall förfara när den beslutar huruvida en utredning skall inledas eller inte. I beslut om huruvida en utredning skall inledas eller ej skall hänsyn tas till de prioriteringar som fastställts för OLAF:s utredningspolicy.

Artikel 6. Det föreslås att en ny bestämmelse fogas till artikeln om hur information lämnas till institutioner eller organ om en pågående utredning. Likaså föreslås ett tillägg till artikeln enligt vilket medlemsstaterna på begäran av byrån vid behov skall förfara på lämpligt sätt för att vidta exekutiva åtgärder, inklusive ekonomiska påföljder (viten), mot ekonomiska aktörer vid brott mot bestämmelserna i artikel 5 andra och tredje stycket i förordning (Euratom, EG) nr 2185/96. Vidare föreslås att artikeln skall innehålla bestämmelser om hur en utredning kan förlängas så att den omfattar mer än 12 månader.

Artikel 7 a. Den nya artikeln innehåller bestämmelser om procedurgarantier, dvs. om hur man skall förfara när man informerar berörda personer om utredningen samt kallar en person till utfrågning och hör personen. Bestämmelserna gäller en person som är medlem eller anställd i en institution eller ett organ och som misstänks vara inblandad i ett ärende samt ekonomiska aktörer och vittnen. Till vissa delar motsvarar de föreslagna bestämmelserna de nya bestämmelser om disciplinåtgärder som införts i rådets förordning av den 22 mars 2004 om ändring av tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen.

Artikel 7 b. Artikeln innehåller bestämmelser om information om en utredning som läggs ner utan vidare åtgärd, dvs. om nedläggning av en utredning utan vidare åtgärd genom ett beslut av direktören för byrån samt om hur den berörda och vid behov även hans eller hennes institution eller organ underrättas om saken.

Artikel 9. Det föreslås att artikelns bestämmelser om innehållet i utredningens slutrapport skall ses över. Det föreslås också att en bestämmelse införs i artikeln enligt vilken de behöriga myndigheterna i berörda medlemsstater kan meddela direktören för byrån

om uppföljningen av de utredningsrapporter som överlämnats till dem, förutsatt att den nationella lagstiftningen tillåter detta.

Artikel 10. Det föreslås att bestämmelser om meddelandeförfarandet fogas till artikeln gällande uppgifter som erhållits i samband med interna utredningar av omständigheter som kan leda till straffrättsliga åtgärder. Informationen lämnas till de rättsliga myndigheterna samt institutioner och organ i den berörda medlemsstaten. Innan upplysningarna lämnas skall byrån ge den person som berörs av utredningen tillfälle att yttra sig om de omständigheter som gäller honom eller henne.

Artikel 11. Enligt förslaget skall övervakningskommittén vaka över att de enskildas rättigheter respekteras och beakta behovet att skydda unionens intressen. Övervakningskommitténs möjligheter att yttra sig utvidgas att gälla bl.a. beslut fattade av direktören för byrån i de fall som föreskrivs i förordningen samt procedurgarantierna. Det föreslås att antalet ledamöter i övervakningskommittén ändras från nuvarande fem till sju. Ändringen hänför sig till utvidgningen av Europeiska unionen.

4. Förslagets rättsliga grund

Den rättsliga grunden för OLAF-förordningen (EG) är artikel 280 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Enligt 4 punkten i artikeln skall rådet i enlighet med förfarandet i artikel 251 och efter att ha hört revisionsrätten besluta om nödvändiga åtgärder som rör förebyggande av och kamp mot bedrägerier som riktar sig mot gemenskapens ekonomiska intressen för att ge effektivt och likvärdigt skydd i medlemsstaterna.

Den rättsliga grunden för OLAF-förordningen (Euratom) är artikel 203 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Enligt artikeln skall rådet, om en åtgärd från gemenskapens sida skulle visa sig nödvändig för att förverkliga något av gemenskapens mål och om fördraget inte innehåller de nödvändiga befogenheterna, genom enhälligt beslut på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet vidta de åtgärder som behövs.

5. Förslagets verkningar

Förslagen har inte några direkta verkningar på den nationella lagstiftningen i Finland.

Förslagen har inga statsekonomiska verkningar. Förslagen har ringa ekonomiska verkningar på Europeiska gemenskapernas allmänna budget i fråga om personalutgifter och administrativa utgifter.

6. Behandling i rådet

Kommissionen presenterade förslagen 2.3.2004 i den arbetsgrupp för bedrägeribekämpning som lyder under rådet. OLAF:s övervakningskommitté har 1.3.2004 gett ett utlåtande om förslagen till rådets arbetsgrupp för bedrägeribekämpning (utlåtande nr 1/2004). Övervakningskommittén anser det nödvändigt att författningsändringar och utvecklandet av OLAF:s verksamhet granskas i ett större sammanhang utifrån en grundlig utvärdering av OLAF:s verksamhet och strukturer. På basis av resultaten av utvärderingen bör även göras mera omfattande författningsändringarna än de nu föreslagna. Dessutom bör man se till att de nuvarande bestämmelserna genomförs på ett effektivt sätt. Under Irlands ordförandeskap har man inte för avsikt att behandla OLAF-förordningarna i arbetsgruppen.

7. Statsrådets ståndpunkt

Finland stöder kommissionens strävanden att förbättra skyddet av Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen samt effektivare utredningar av missbruk.

Finland stöder de ändringar i OLAF:s struktur som kommissionen föreslagit och som främst hänför sig till ändring av övervakningskommitténs sammansättning samt stärkande av kommitténs ställning. Samtidigt bör man dock säkerställa OLAF:s direktörs självständiga befogenhet att besluta om utredningarna.

Finland kan godkänna förslagen gällande interna och externa utredningar som utförs av OLAF, med undantag av bestämmelserna om hörande av vittnen i den nya artikeln 7 a. Statsrådet anser det vara problematiskt att OLAF inom den administrativa kontrollen

själv kan höra ett vittne i egenskap av vittne. De föreslagna bestämmelserna är oklara och strider delvis mot Finlands nationella lagstiftning. I förvaltningsförfarande kan vittne i Finland höras i förvaltningsdomstolen i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen. Förslaget om hörande av vittne bör i första hand slopas i sin nuvarande form och ändras till sådan form att vittne kan höras vid behörig domstol i en medlemsstat. Om detta

inte får tillräckligt understöd bör bestämmelserna om vittnes ställning samt rättigheter och skyldigheter förtydligas.

Bestämmelserna om externa utredningar som utförs i medlemsstaterna är delvis oklara och bör förtydligas (i synnerhet de föreslagna artiklarna 6 (6) och 3 (4)). Förslagen behöver dessutom ses över i författningstekniskt hänseende.